

TĂNG CƯỜNG TÍNH THỰC TIỄN TRONG GIẢNG DẠY LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HIỆN NAY

Hà Thị Phương Ngân¹

Tóm tắt. Lý luận chính trị là một môn học cơ bản trong các trường đại học, góp phần giáo dục, tuyên truyền nền tảng tư tưởng của Đảng, xây dựng bản lĩnh, ý chí, niềm tin vào chế độ xã hội chủ nghĩa. Theo đó, các nội dung giảng dạy cần có sự liên hệ chặt chẽ với thực tiễn xã hội, thực tiễn nghề nghiệp và sự phát triển của cuộc sống; phải bảo đảm tính vừa toàn diện, vừa chuyên sâu, thiết thực. Bài viết phân tích thực trạng và đưa ra các giải pháp góp phần tăng tính thực tiễn trong công tác giảng dạy các môn lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học hiện nay.

Từ khóa: Thực tiễn, giảng dạy, lý luận chính trị, sinh viên.

1. Đặt vấn đề

Đổi mới giáo dục nhằm xây dựng con người toàn diện đáp những yêu cầu trong thực tiễn hội nhập, quốc tế hóa ngày càng sâu rộng là một yêu cầu bức thiết hiện nay. Góp phần vào công cuộc đó, giảng dạy các môn lý luận chính trị trong các trường cao đẳng, đại học không chỉ dừng ở cung cấp những kiến thức lý luận nhằm định hướng chính trị và lý tưởng sống cao đẹp mà còn phải trang bị, phát triển thêm nhiều kỹ năng sống, kỹ năng thực tế cho người học - Tức là gắn quá trình lĩnh hội kiến thức khoa học với việc xây dựng và phát triển những kỹ năng tư duy, kỹ năng hành động. Đây là nhiệm vụ quan trọng nhưng đầy thách thức đối với đội ngũ những người làm công tác giảng dạy khi phải đổi mới toàn diện nội dung, phương pháp trong quá trình giảng dạy gần hơn với thực tiễn để giúp người học hình thành, hoàn thiện kỹ năng tư duy của mình đáp ứng tốt yêu cầu của cuộc sống và xã hội [2].

Giảng dạy các môn lý luận chính trị ở trường đại học là hoạt động đưa tri thức lý luận chính trị “thâm nhập vào quần chúng” nhằm hình thành tư tưởng, niềm tin, ý chí cách mạng, chuyển hóa lý luận thành lực lượng vật chất cải tạo hiện thực. Việc liên hệ thực tiễn, gắn lý luận với thực tiễn trong giảng dạy giúp học viên hiểu sâu sắc kiến thức, sử dụng đúng đắn, phù hợp, giải quyết vấn đề thực tiễn hiệu quả mà không xa rời những nguyên tắc căn bản của lý luận chính trị, để học viên thấy được giá trị thực tiễn to lớn của lý luận chính trị chứ không chỉ là kiến thức hàn lâm, xa rời thực tế. Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đặt ra yêu cầu đổi mới căn bản chương trình, nội dung, phương pháp giáo dục lý luận chính trị theo phương châm khoa học, thực tiễn, sáng tạo và hiện đại [4]. Đây là cơ sở lý luận quan trọng để các trường đại học ở nước ta hiện nay tiếp tục đổi mới và tăng cường tính thực tiễn trong giảng dạy các môn lý luận chính trị, đáp ứng yêu cầu và đòi hỏi của thực tiễn cuộc sống.

2. Vai trò của tính thực tiễn trong giảng dạy các môn lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học

Lý luận chính trị là tên gọi chung của các môn khoa học thuộc nền tảng tư tưởng của Đảng, bao gồm các môn lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam, lý luận nhà nước, pháp luật... Giảng dạy lý luận chính trị ở các trường đại học giữ vai trò rất quan trọng trong việc tuyên truyền chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; xây dựng, bồi đắp nền tảng tư tưởng, tinh thần, hình thành phẩm chất, nhân

Ngày nhận bài: 03/05/2023. Ngày nhận đăng: 19/06/2023.

¹Trường Đại học Phòng cháy Chữa cháy

Tác giả liên hệ: Hà Thị Phương Ngân. Địa chỉ e-mail: hanganthainguyen@gmail.com

cách, đạo đức cách mạng cho các thế hệ sinh viên, góp phần quyết định chất lượng giáo dục và đào tạo của các trường đại học. Các nội dung giáo dục lý luận chính trị có tính khái quát, trừu tượng cao, để cụ thể hóa lý luận, sáng tỏ vai trò dẫn dắt, soi đường của lý luận với sự phát triển của xã hội, qua đó giúp người học dễ nắm được bản chất vấn đề, vận dụng tốt trong thực tiễn, lý luận phải được cụ thể hóa, nghĩa là giảng dạy lý luận chính trị phải luôn trong mối quan hệ biện chứng với thực tiễn, gắn chặt với thực tiễn, lấy thực tiễn để chứng minh.

C.Mác từng khẳng định: “Vấn đề tìm hiểu xem tư duy của con người có thể đạt tới chân lý khách quan không, hoàn toàn không phải là một vấn đề lý luận mà là một vấn đề thực tiễn. Chính trong thực tiễn mà con người phải chứng minh chân lý” [5]. Đánh giá vai trò và ý nghĩa to lớn của lý luận chính trị, V.I.Lênin nhấn mạnh: “Không có lý luận cách mạng thì cũng không thể có phong trào cách mạng” [7]. Chủ tịch Hồ Chí Minh nêu rõ: “Lý luận phải liên hệ với thực tế. Thống nhất giữa lý luận và thực tiễn là một nguyên tắc căn bản của chủ nghĩa Mác - Lênin. Thực tiễn không có lý luận hướng dẫn thì thành thực tiễn mù quáng. Lý luận mà không liên hệ với thực tế là lý luận suông” [6], đó là thứ lý thuyết xa rời thực tiễn và không giúp ích gì cho cuộc sống.

Gốc của lý luận chính là đời sống. Lý luận không áp dụng được vào thực tiễn cuộc sống thì lý luận dù có hay mấy cũng chỉ là lý luận suông. Học thuyết Mác - Lênin vĩnh cửu là nhờ nó bắt rễ, hút nhựa từ hiện thực đời sống khách quan của nhân loại. Do đó, trong mỗi môn học, trong từng bài giảng, giảng viên phải thể hiện được tính thực tiễn xã hội sinh động. Thực tiễn là cái hồn, là hơi thở của cuộc sống cần được đưa vào các bài giảng để kiểm chứng tính đúng đắn, khoa học của lý luận. Do đó, để bài giảng sinh động, giàu sức thuyết phục, giảng viên cần phải liên hệ với thực tiễn của thế giới, của đất nước, của địa phương. Sự liên hệ này có thể giảng viên đưa vào từng nội dung trong bài giảng, hoặc gợi mở, đàm thoại với sinh viên, dẫn ra những thực tiễn của địa phương, đất nước, từ đó khái quát làm sáng tỏ lý luận. Song, đó phải là những thực tiễn mang tính điển hình, khái quát chứ không phải là những thực tiễn riêng lẻ, nhỏ nhặt ngoài đời sống xã hội. Muốn vậy, giảng viên phải không ngừng cập nhật các thông tin từ thực tiễn, thật am hiểu thực tiễn xã hội để lý giải các vấn đề chính trị, xã hội liên quan và khẳng định nguyên lý, quy luật vận động của các sự vật, hiện tượng trong thế giới.

3. Thực trạng giảng dạy môn lý luận chính trị cho sinh viên hiện nay

Hiện nay, trong công tác giảng dạy các môn lý luận chính trị bên cạnh nhiều mặt tích cực đã làm được thì vẫn còn tồn tại những hạn chế ở đội ngũ giảng viên về nội dung, phương pháp, còn sinh viên là thái độ và kỹ năng...

Về giảng viên: Nhiều giảng viên giảng dạy môn Lý luận chính trị là giảng viên trẻ, mới ra trường dù có học vị cao nhưng lại thiếu kinh nghiệm, kỹ năng giảng dạy thực tế và hiểu biết chung về khối kiến thức khoa học xã hội và nhân văn... Thực tế cho thấy, muốn giảng tốt bộ môn lý luận chính trị ngoài việc đọc sách, nghiên cứu tài liệu, người giảng cần những trải nghiệm thực tế, giàu kinh nghiệm, có sự am hiểu về cuộc sống đời thực đã diễn ra trong quá khứ cũng như những gì đang diễn ra hàng ngày thông qua sách báo, tạp chí. Bởi mỗi ngày trong nước và trên thế giới luôn có sự thay đổi trên tất cả các lĩnh vực rất cần người dạy cập nhật để nắm bắt tình hình đưa vào minh họa trong những bài giảng thêm phần phong phú. Mặt khác, trong giảng dạy phải biết lựa chọn hình ảnh, nội dung, những câu chuyện diễn ra trong thực tiễn đưa vào bài giảng của mình cho phù hợp với từng nội dung, vấn đề, từng tiểu mục để minh chứng. Nhưng để có nhiều hình ảnh, nội dung, nhiều câu chuyện hay phù hợp lại đòi hỏi người dạy đầu tư rất nhiều thời gian trong quá trình tìm tòi, nghiên cứu, cập nhật tin tức mỗi ngày.

Giảng dạy môn lý luận chính trị ở nhiều trường đại học hiện nay, còn nhiều giảng viên sử dụng chủ yếu là phương pháp truyền thống, là đọc thoại một chiều, phương pháp lấy người thầy là trung tâm. Thầy giảng, trò nghe và ghi chép thụ động tiếp nhận kiến thức là chủ yếu [8]. Chúng ta không thể phủ nhận được phương pháp này vẫn có ưu điểm đó là giảng viên sẽ chủ động về thời gian quản lý mọi hoạt động trên lớp cũng như truyền tải những kiến thức sâu rộng hơn tới sinh viên. Tuy nhiên, phương pháp làm cho nội dung lý luận khô khan, trừu tượng, xa rời thực tế này nên làm cho sinh viên rất thụ động, khó tiếp thu kiến thức, phụ thuộc nhiều vào kiến thức, quan điểm của người thầy. Khả năng tiếp thu kém, thiếu tự tin, thiếu tính sáng tạo, việc nghe – ghi – chép còn kéo theo hệ lụy đó là sinh viên rất lười đọc sách, ít cập nhật thông tin và rất yếu trong xử lý tình huống khi giảng viên đặt vấn đề. Chúng ta có thể thấy rằng ngay trong những bài giảng của mình hầu như một số giảng viên rất hay đưa ra câu hỏi sau khi phân tích khái niệm, phạm trù... yêu cầu sinh viên lấy ví dụ ngay sau đó thì với các bạn sinh viên đang ngồi trên lớp nghe giảng tỏ ra rất khó

khăn có thể vận dụng đưa vào thực tiễn. Những cánh tay của các bạn sinh viên đưa lên phát biểu trở nên ít ỏi. Và ngay khi kết thúc học phần hoặc kiểm tra giữa kỳ giảng viên yêu cầu sinh viên lấy ví dụ minh họa nội dung kiểm tra hay thi thì phần lớn các em không lấy được ví dụ hoặc lấy ví dụ áp dụng thực tiễn không đúng, có chăng chỉ là số ít làm được đúng những gì giảng viên yêu cầu.

Bên cạnh đó, trong các tiết giảng các thầy cô cố gắng hết sức để truyền tải nội dung một cách đầy đủ nhất nhưng với thời lượng môn học không nhiều cho lượng kiến thức quá rộng thì quá trình tương tác giữa thầy và trò hầu như không có. Bởi vậy ảnh hưởng rất nhiều tới việc truyền tải, tiếp thu kiến thức cũng như không hứng thú trong việc sáng tạo, nâng tầm tư duy của học viên, sinh viên qua mỗi tiết học. Mặt khác, đôi khi người giảng dạy bộ môn này còn quan niệm đây là môn học chung, tâm lý sinh viên khi nghe tới môn học đã không thích, khi học không tập trung, không coi trọng nên cũng có tâm lý không cần đầu tư nhiều [8]. Vì vậy nhiều giảng viên lên lớp chủ yếu với tâm lý dạy cho xong, dạy cho hết bài và hết giờ như vậy càng làm cho môn học trở nên trừu tượng, khô khan, không gắn liền với thực tiễn trong mỗi bài giảng.

Về sinh viên: Do đặc thù các môn lý luận chính trị trừu tượng, khô khan nên sinh viên của các trường cao đẳng, đại học không quan tâm, chú ý nhiều, thậm chí sợ khi phải học. Nhưng vì đây là môn chung, môn học bắt buộc với hầu hết các bạn học viên, sinh viên tại các trường cao đẳng, đại học phải học một cách khiên cưỡng. Thực tế, đây cũng là môn có kiến thức nền tảng để các bạn học viên, sinh viên tiếp nhận lượng kiến thức chuyên ngành một cách dễ dàng hơn và hơn thế nữa đây còn là môn học giúp các bạn thấy và vận dụng vào cuộc sống hàng ngày thông qua bài giảng của thầy cô trên lớp [9].

Hơn thế nữa sinh viên thường quan niệm rằng đây là môn khô khan, nhàm chán, không giúp ích nhiều cho các học phần chuyên ngành, ít giá trị thực tế sau khi ra trường lại chẳng giúp ích gì cho họ khi đi làm. Đây là điều những người làm quản lý cũng nhận thấy được những quan niệm sai lầm của các bạn học viên, sinh viên đã hiểu sai về môn học, về các kiến thức nền tảng khi xây dựng khung chương trình đào tạo. Khi được học môn lý luận chính trị nói chung, học viên, sinh viên thường có tâm lý chung đó là đây là môn khô, khó nhớ nên dễ dẫn đến tâm lý chán, không coi trọng, không có giúp ích gì khi ra trường [8]. Vì vậy, đó là thói quen, tâm lý chung đi kèm là học cho qua môn. Đến lớp với thái độ gần như không hợp tác do bị ép phải học môn này chứ không phải do thích hay tự nguyện đăng ký học phần...

Môn lý luận chính trị có tính logic rất cao, các bài học có tính hệ thống nhưng phần lớn sinh viên đến lớp ngồi chủ yếu cho đủ tiết nếu có điểm danh, hay học vì môn bắt buộc nên học xong quay lại hỏi kiến thức thầy cô đã giảng thì gần như học viên, sinh viên không nhớ. Hoặc khi thầy cô đưa ra tình huống yêu cầu các bạn xử lý, hay lý giải về một sự kiện, hành động nào đó trong xã hội thì gần như các bạn rất lúng túng không biết đưa kiến thức đã học để áp dụng vào giải quyết khó khăn.

4. Tăng cường tính thực tiễn trong giảng dạy lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học hiện nay

4.1. Nâng cao nhận thức, phát huy trách nhiệm của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị về tăng cường tính thực tiễn trong giảng dạy lý luận, gắn với giải quyết các vấn đề của thực tiễn cuộc sống đặt ra

Đội ngũ giảng viên cần có nhận thức sâu sắc về việc thường xuyên phải đổi mới, nâng cao chất lượng giảng dạy các môn lý luận chính trị theo hướng tăng tính thực tiễn trong từng nội dung bài giảng, xác định đây là nhiệm vụ, việc làm thường xuyên, liên tục. Cụ thể, Đảng ủy và Ban Giám hiệu nhà trường cần quan tâm và xác định rõ chủ trương, biện pháp nâng cao chất lượng giảng dạy, học tập các môn lý luận chính trị, tăng tính thực tiễn trong giảng dạy các môn học này. Chỉ đạo xây dựng và tổ chức triển khai có hiệu quả kế hoạch đổi mới, nâng cao chất lượng bài giảng. Kết hợp chặt chẽ và vận dụng linh hoạt các hình thức, phương pháp giảng dạy tích cực, tăng cường công tác chỉ đạo, kiểm tra đôn đốc, kịp thời phát hiện những biểu hiện sai sót để thường xuyên bảo đảm, nâng cao chất lượng bài giảng. Đội ngũ cán bộ, giảng viên khoa, bộ môn lý luận chính trị cần xác định đúng vị trí của mình - chủ thể quyết định chất lượng hoạt động tăng tính thực tiễn trong giảng dạy các môn lý luận chính trị; hiểu sâu, nắm chắc quan điểm, phương châm, nguyên tắc giáo dục và quy chế đào tạo của từng nhà trường.

Các phòng đào tạo, phòng sinh viên, phòng khảo thí và bảo đảm chất lượng giáo dục... cần đề cao trách nhiệm trong công tác tham mưu, chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra đôn đốc các khoa giảng dạy lý luận chính trị thực hiện tốt việc nâng cao chất lượng giảng dạy nói chung và tăng tính thực tiễn trong giảng dạy các môn lý luận chính trị nói riêng. Đồng thời, có các biện pháp phù hợp nâng cao nhận thức của sinh viên về vị trí,

vai trò của các môn lý luận chính trị trong chương trình giáo dục, đào tạo; đề cao trách nhiệm của sinh viên trong học tập các môn khoa học lý luận chính trị.

Lãnh đạo, quản lý các khoa, bộ môn và giảng viên lý luận chính trị là lực lượng có vai trò quan trọng, trực tiếp lãnh đạo, chỉ đạo việc nâng cao chất lượng giảng dạy, tăng tính thực tiễn trong các nội dung giảng dạy lý luận chính trị. Theo đó, cấp ủy, lãnh đạo, quản lý thường xuyên quan tâm giáo dục cho giảng viên hiểu rõ vị trí, vai trò của các môn lý luận chính trị đối với việc hình thành, phát triển và hoàn thiện mô hình con người mới, đáp ứng nhu cầu nhân lực chất lượng, phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Xác định rõ yêu cầu trong mỗi bài giảng, hướng tới xây dựng ở sinh viên những nội dung thể giới quan khoa học, phương pháp luận biện chứng, có nhận thức sâu sắc về đường lối, quan điểm của Đảng, Nhà nước, tránh sai lầm, mất phương hướng, góp phần hiện thực hóa các quan điểm, đường lối, chính sách trong thực tiễn.

Giảng viên lý luận chính trị căn cứ vào chức năng, nhiệm vụ, đối tượng sinh viên, ngành đào tạo để biên soạn giáo án, bài giảng cho phù hợp. Trong đó, bài giảng lý luận biên soạn phải bảo đảm tính khoa học, tính thực tiễn; nội dung phải cập nhật tính thời sự, xây dựng được các tình huống có vấn đề, để người học suy nghĩ cùng giảng viên tìm hướng giải quyết. Đặc biệt, giảng viên cần trau dồi kiến thức về nội dung lý thuyết, phương pháp, kỹ năng thực hành; cần vận dụng linh hoạt các phương pháp dạy học tích cực, kích thích tính chủ động, tích cực, sáng tạo của người học; lập luận làm rõ nội dung, kết hợp với mở rộng kiến thức và liên hệ với thực tiễn.

4.2. Nâng cao phẩm chất, năng lực toàn diện của đội ngũ giảng viên hướng tới tăng tính thực tiễn trong giảng dạy lý luận chính trị

Nâng cao chất lượng công tác giáo dục lý luận chính trị nói chung, tăng tính thực tiễn trong giảng dạy các môn học này nói riêng, vẫn đề xây dựng đội ngũ giảng viên giữ vị trí quan trọng. Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng nhấn mạnh: “Tập trung xây dựng, củng cố, thường xuyên bồi dưỡng, nâng cao phẩm chất, năng lực của đội ngũ giảng viên chính trị, báo cáo viên”(4). Thực tiễn cho thấy, để tăng tính thực tiễn trong các bài giảng lý luận chính trị, bên cạnh việc thường xuyên đổi mới chương trình, nội dung, phương pháp giảng dạy, cần chú trọng đến xây dựng đội ngũ giảng viên với trình độ chuyên môn cao, có phẩm chất đạo đức và năng lực nghề nghiệp tốt. Nếu bản thân giảng viên không thường xuyên học tập, nâng cao phẩm chất, năng lực, trình độ chuyên môn, trình độ lý luận chính trị, tác phong công tác thì sẽ không thể đáp ứng được yêu cầu ngày càng cao của công tác giáo dục lý luận chính trị.

Trong biên soạn bài giảng, cần căn cứ vào nhiệm vụ, đối tượng đào tạo để biên soạn bài, xác định địa điểm, cơ sở vật chất phục vụ cho bài giảng, dự kiến các tình huống sư phạm, chọn các ví dụ thực tiễn phù hợp đối tượng người học; bảo đảm tính khoa học, tính thực tiễn; nội dung phải cập nhật tính thời sự, xây dựng được các tình huống. Đặc biệt, giảng viên cần nắm chắc nội dung các vấn đề giảng, phương pháp giảng cho từng vấn đề, luyện tập kỹ năng giải quyết các tình huống sư phạm phát sinh trong quá trình giảng dạy.

Trong giảng dạy, giảng viên cần vận dụng linh hoạt các phương pháp dạy học tích cực nhằm kích thích tính chủ động, tích cực, sáng tạo của người học; lập luận làm rõ nội dung, kết hợp mở rộng kiến thức và liên hệ với thực tiễn; kết hợp phương pháp truyền thống và hiện đại trong giảng bài, thể hiện rõ tính lý luận, tính tư tưởng, tính thực tiễn và tính sáng tạo.

Do đó, giảng viên cần kết hợp phương pháp thuyết trình với các phương pháp dạy học tích cực như phương pháp dạy học nêu vấn đề, trao đổi, đối thoại, khắc phục lối dạy “độc thoại”, thông báo thông tin một chiều, nặng về lý thuyết, áp đặt thụ động, máy móc lý luận xa rời thực tiễn không phát huy được tính tích cực sáng tạo của người học. Đối với các ví dụ, tình huống thực tiễn sử dụng trong bài giảng, giảng viên phải có sự đầu tư, lựa chọn kỹ lưỡng với yêu cầu về tính điển hình, tính khái quát, mô phạm, mang tính thời sự, phản ánh sâu sắc đời sống kinh tế, chính trị - xã hội.

4.3. Đổi mới chương trình, nội dung và phương pháp giảng dạy theo hướng tăng tính thực tiễn, gắn lý luận với thực tiễn

Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng nêu rõ: “Đổi mới căn bản nội dung, chương trình, phương pháp giáo dục lý luận chính trị theo hướng khoa học, sáng tạo, hiện đại và gắn lý luận với thực tiễn” (4). Lý luận chính trị là những nội dung được khái quát, đúc kết từ thực tiễn, luôn bám sát thực tiễn. Do thực tiễn luôn vận động biến đổi, luôn xuất hiện nhiều vấn đề mới đòi hỏi lý luận phải khái quát, luận giải, làm sáng tỏ. Chương

trình, nội dung các môn lý luận chính trị cần điều chỉnh cho phù hợp với mục tiêu, yêu cầu đào tạo của nhà trường. Do đó, việc đổi mới chương trình giảng dạy các môn lý luận chính trị phải theo hướng bám sát thực tiễn, gắn với yêu cầu phát triển về phẩm chất, năng lực toàn diện của người học. Nội dung giảng dạy các môn lý luận chính trị cần thiết thực, hướng đến phát triển những phẩm chất chính trị, đạo đức, phương pháp, tác phong công tác của sinh viên, đáp ứng yêu cầu thực tiễn công việc. Các nội dung giảng dạy cần có sự liên hệ chặt chẽ với thực tiễn xã hội, thực tiễn nghề nghiệp và sự phát triển của thực tiễn cuộc sống; phải bảo đảm tính vừa toàn diện, vừa chuyên sâu, thiết thực.

Đổi mới phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị ở các trường đại học đòi hỏi đội ngũ giảng viên phải có ý thức tiếp cận và vận dụng các phương pháp dạy học tích cực. Trong hoạt động dạy học phải luôn coi trọng tính đảng, tính khoa học, tính thực tiễn, tích cực cập nhật thông tin mới và kết hợp các phương pháp dạy học truyền thống với các phương pháp, phương tiện dạy học hiện đại. Sự kết hợp đó không chỉ ở trong một chuyên đề, chủ đề mà thậm chí trong một luận điểm, nội dung trình bày cũng có thể sử dụng nhiều phương pháp. Theo đó, trong giảng dạy, giảng viên cần vận dụng linh hoạt các hình thức, phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị theo hướng giảm tối đa việc truyền thụ một chiều, cung cấp kiến thức có sẵn; cần tăng cường việc hướng dẫn, tổ chức cho người học chủ động học tập, nghiên cứu về những nội dung của bài học, tạo điều kiện cho người học rèn luyện phương pháp tự học, phát triển năng lực, tính chủ động, tự chủ của cá nhân.

Việc sử dụng các phương pháp giảng dạy phải phù hợp với đối tượng, dung lượng bài giảng về lý luận và thực tiễn sao cho mỗi bài giảng phải có sự kết hợp được các phương pháp phù hợp tốt nhất cùng với các phương tiện dạy học khác làm cho bài giảng phong phú và thiết thực. Để đổi mới phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị, còn phải có sự phối hợp của các cơ quan, sự giám sát của ban lãnh đạo, hội đồng khoa học các cấp trong việc kiểm tra, giám sát nội dung giảng dạy các môn học này; cần phát huy vai trò của lãnh đạo chỉ huy khoa, chủ nhiệm bộ môn, những đồng chí giảng viên có kinh nghiệm để bồi dưỡng cho giảng viên mới, giảng viên trẻ.

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay, phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị vừa phải quán triệt phương châm “lấy người học làm trung tâm”, cũng cần được đổi mới theo hướng hiện đại, sáng tạo, phát huy tối đa tính sáng tạo, tính tích cực của người học, gắn lý thuyết với thực hành, lấy thực hành làm chính; tích cực bồi dưỡng, rèn luyện kỹ năng hoạt động thực tiễn và phương pháp tư duy sáng tạo, độc lập của sinh viên. Tập trung nâng cao chất lượng tự học, tự nghiên cứu, từng bước biến quá trình đào tạo thành quá trình tự đào tạo, nâng cao khả năng vận dụng kiến thức vào thực hiện các hoạt động thực tiễn gắn với chuyên ngành đào tạo của sinh viên.

4.4. Tăng cường các hoạt động thực tiễn đối với giảng viên giảng dạy các môn lý luận chính trị

Để tăng tính thực tiễn trong giảng dạy các môn lý luận chính trị, giảng viên cần nắm bắt, am hiểu sâu sắc các vấn đề chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội sâu rộng và biết cách sử dụng yếu tố thực tiễn cần thiết, sát đúng để đưa vào nội dung bài giảng một cách phù hợp, làm cho bài giảng sinh động, dễ tiếp cận. Vì vậy, đối với nhà trường cần tạo điều kiện để giảng viên học tập nâng cao trình độ lý luận, mặt khác giúp tích lũy kiến thức thực tiễn thông qua hoạt động nghiên cứu thực tế ở các địa phương hoặc cơ sở sản xuất, tham gia hoạt động trong các tổ chức chính trị xã hội. Chú trọng mở các lớp tập huấn, bồi dưỡng kiến thức giúp các giảng viên chủ động học tập, nghiên cứu các tài liệu chuyên ngành, liên ngành để mở rộng, đào sâu sự hiểu biết tri thức lý luận chính trị; tăng cường nghiên cứu, trao đổi, thảo luận trong nhóm chuyên môn và vận dụng giải quyết từng vấn đề theo yêu cầu của đổi mới giảng dạy các môn lý luận chính trị.

Mặt khác, mỗi giảng viên cần tích cực tham gia nghiên cứu khoa học để có điều kiện tiếp xúc với các kết quả đạt được trong thực tế, khái quát thành những bài học, bổ sung kiến thức mới cho công tác giảng dạy lý luận chính trị và tham gia các chương trình khảo sát, tìm hiểu thực tế tại các địa phương, tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức quần chúng, doanh nghiệp, gặp gỡ trao đổi với cán bộ, đảng viên, hội viên, các tầng lớp nhân dân; tham quan các các mô hình lao động sản xuất để trực tiếp thu thập những kiến thức thực tiễn sinh động, thời sự. Ngoài ra, mỗi giảng viên cần chủ động khai thác thông tin chính thống trên các phương tiện thông tin đại chúng, để cập nhật tri thức cũng như diễn biến thời sự trong nước và thế giới, qua đó có thực tiễn đa chiều, rộng lớn, được nhìn nhận, phân tích ở nhiều góc cạnh khác nhau.

4.5. Tăng cường các hoạt động ngoại khóa cho sinh viên trong quá trình giảng dạy môn lý luận chính trị

Các hoạt động ngoại khóa hỗ trợ cho hoạt động giảng dạy lý luận như tham quan bảo tàng, di tích lịch sử, xem phim tài liệu, phim khoa học, giao lưu, ngoại khóa, tình nguyện và các hoạt động xã hội khác. Ví dụ: trong giảng dạy môn Tư tưởng Hồ Chí Minh giảng viên có thể tạo những buổi ngoại khóa tới bảo tàng Hồ Chí Minh tham quan hay một số bảo tàng nơi gần trường giảng dạy hoặc mở đoạn phim ngắn về con người và cuộc đời hoạt động cách mạng của Bác. . . Đây là những tiêu chuẩn, là thực tiễn sinh động để minh chứng, làm sáng tỏ cho những vấn đề lý luận trừu tượng, tăng tích thuyết phục và ứng dụng thực tế của lý luận. Tham gia những hoạt động này, người học phải tự mình giải quyết những tình huống, vấn đề thật trong cuộc sống và công việc sau khi ra trường mình gặp phải. Chính vì thế sinh viên sẽ có nhiều cơ hội áp dụng, đưa những kiến thức đã học vào cuộc sống để khám phá và phát triển những kỹ năng của bản thân trong đó có kỹ năng tư duy.

5. Kết luận

Giảng dạy các môn lý luận chính trị có một vai trò và ý nghĩa quan trọng trong trường đào tạo ở bậc cao đẳng, đại học cũng như tình hình phát triển của nước ta hiện nay. Tăng cường tính thực tiễn trong giảng dạy các môn lý luận chính trị cho sinh viên nhằm nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo của các trường đại học hiện nay đòi hỏi sự tham gia của nhiều lực lượng có liên quan, riêng với giảng viên giảng dạy lý luận chính trị, trước hết phải nắm đầy đủ, sâu sắc nội dung từng bộ môn lý luận được đảm nhiệm, từ đó có sự lựa chọn đúng, vận dụng hiệu quả các phương pháp nhằm gắn lý luận với thực tiễn, thường xuyên, tích cực trải nghiệm để nắm bắt thực tiễn xã hội, không ngừng nghiên cứu thực tế, tìm hiểu các thông tin để bổ sung kinh nghiệm, vốn sống cho bản thân, phục vụ cho quá trình giảng dạy, nghiên cứu ở các nhà trường.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khoá XI) về Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế.
- [2] Đảng Cộng sản Việt Nam (2014), Kết luận 94-KL/TW, ngày 28/3/2014 của Ban Bí thư “về việc tiếp tục đổi mới việc học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân”, Hà Nội.
- [3] Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII, Nxb CTQG, Hà Nội.
- [4] Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, t.1, Nxb Chính trị quốc gia, Sự thật, Hà Nội.
- [5] C.Mác và Ph.Ăngghen, Toàn tập, tập 3, Nxb CTQG, H.1995, tr.9-10.
- [6] Hồ Chí Minh, Toàn tập, tập 11, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.94-97.
- [7] V.I.Lênin, Toàn tập, tập 33, Nxb CTQG, H.2005, tr.95.
- [8] Trần Văn Phòng (2016). Phương pháp giảng dạy tích cực với việc nâng cao chất lượng giảng dạy các môn lý luận chính trị ở các trường đại học sư phạm hiện nay. Kỷ yếu Hội thảo quốc gia: Nghiên cứu và giảng dạy Lý luận chính trị trong xu thế toàn cầu hóa, Nxb Lý luận Chính trị, Hà Nội
- [9] Nguyễn Bắc Suy (2004). Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về dạy và học môn học Mác – Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh trong các trường đại học, Nxb Chính trị Quốc gia – Sự thật, Hà Nội

ABSTRACT

Enhancing practicality in teaching political theory to university students today

Political theory is a fundamental subject in universities, contributing to the education and promotion of the ideological foundation of the Party, fostering character, willpower, and confidence in the socialist regime. Accordingly, the teaching content needs to be closely related to social reality, professional practice, and the development of life; it must ensure comprehensive, in-depth, and practical aspects. This article analyzes the current situation and proposes solutions to enhance practicality in teaching political theory courses for university students today.

Keywords: Practicality, teaching, political theory, students.